

Terneuzen, 21 november 2022.

Aan Gedeputeerde Staten van Zeeland

Betreft: Zienswijze op Ontwerp Milieuprogramma 2023 - 2027

L.S.,

Met belangstelling namen wij kennis van het ontwerp milieuprogramma 2023 – 2027 van de Provincie Zeeland. Als behartiger van de belangen van de natuur in Oost-Zeeuws-Vlaanderen hebben wij dit document bestudeerd en willen bij deze een zienswijze indienen.

1. 1. Inleiding – pagina 6

Overweging:

In de Inleiding en Bijlage A wordt terecht gesteld dat het milieu in Zeeland nog op een groot aantal deelgebieden niet voldoet aan (advies)normen en dat inwoners en natuur nog hinder ondervinden van lucht- en waterkwaliteit, lichthinder, lawaaihinder, etc. Gesteld wordt dat het ter inzage gelegde Milieuprogramma de doelen van de Omgevingsvisie concreet maken en welke inspanningen daarvoor verricht worden. Daar wringt wat ons betreft nu echter de schoen. Na uitgebreide bestudering van het ontwerpprogramma komen wij een aantal meetbare resultaten en acties tegen, maar soms is het initiatief onduidelijk of voor meerdere uitleg vatbaar. Hieronder geven wij aan per punt waar wij behoefte hebben aan verduidelijking.

2. 1.2 Totstandkomingsproces – pagina 7

Overweging:

Bij het ontwikkelen van de Zeeuwse Omgevingsvisie in 2021 heeft De Steltkluut op een groot aantal punten een zienswijze ingediend aangaande een aantal onderwerpen die ook in het Ontwerp Milieuplan besproken worden. In de beantwoording werd destijds gesteld dat de punten die naar voren gebracht werden door De Steltkluut waardevol waren, maar in het nu ter inzage gelegde Ontwerp Milieuplan besproken zou worden. Helaas is De Steltkluut niet betrokken geweest bij het opstellen van het Milieuplan en wellicht daardoor zien we ook een aantal van de door ons eerder naar voren gebrachte punten niet terug in concrete plannen. Uit de opgave van de betrokken partijen blijkt dat de overheden en bedrijfsleven goed vertegenwoordigd is, maar dat natuur- en milieubeschermingsverenigingen slechts beperkt betrokken zijn geworden. Dat vinden wij onjuist en een gemiste kans om een gebalanceerd milieuprogramma te krijgen en tegelijkertijd draagvlak te creëren voor het programma.

Verzoek:

Wij verzoeken u in de toekomst bij de ontwikkeling van Zeeuwse beleid programma's als het Milieuprogramma, Natuurbeheerplan, etc. ook de regionale natuurbeschermingsverenigingen te betrekken.

3. A1 Lucht – pagina 12/13

Overweging:

U geeft aan bij vergunningverlening aan bedrijven aan de onderzijde van de BBT normen te willen gaan zitten. Voor de ontwerp omgevingsvergunning van Dow Benelux negeert de Provincie echter het advies van de ILT om NOx-emissie verder te reduceren door die stookinstallaties die niet aan BBT voldoen strengere normen op te leggen. Dit ondanks het feit dat Dow in de top 5 bedrijven zit met de hoogste NOx uitstoot.

Daarnaast werd op 16 november jl. bekend gemaakt dat de Provincie het verzoek afgewezen heeft om

de natuurvergunning voor Yara Sluiskil in te trekken nadat door de rechter besloten was dat de vergunning ten onrechte was verleend voor Ureum-7. Het betreft hier de uitstoot van 1171 ton stikstof per jaar door het bedrijf. Zowel NOx en Ammoniak zijn zeer slecht voor mens en natuur en uw stellingname in het ontwerp milieuprogramma valt naar onze mening dan ook niet te rijmen met de daadwerkelijke acties van de Provincie Zeeland.

Verzoek:

Wij verzoeken om inderdaad bij uw stellingname in het ontwerp milieuprogramma te blijven en de vergunningen voor Dow en Yara op zo kort mogelijke termijn aan te passen. Mocht u dat echter niet van plan zijn dan denken wij dat u de tekst in het milieuprogramma moet aanpassen en stellen dat de ambitie om vergunning verlening aan de onderkant van de BBT grenzen niet toegepast zal worden bij enkele grootschalige vervuilers in de kanaalzone.

4. A4 Geur – pagina 14 /15

Overweging:

In het Ontwerp Milieuprogramma wordt terecht gemeld dat er met name in Sas van Gent door bewoners regelmatig veel hinder van geuroverlast wordt ervaren. U heeft daarom een target A2.2. gesteld om het aantal geurklachten gelijk te laten blijven of te doen dalen. Het daarbij behorende initiatief is dat in het GGD onderzoek wat eens in de 4 jaar gehouden wordt enkele additionele vragen gesteld gaan worden. Naar onze mening gaat het stellen van vragen aan omwonenden niet leiden tot een verminderde uitstoot van geur bij bedrijven. Er zou onafhankelijk onderzoek gedaan moeten worden naar de daadwerkelijke oorzaak van de geurhinder bij de betreffende bedrijven en vervolgens afspraken worden gemaakt om de oorzaak van de problemen weg te nemen.

Verzoek:

Wij verzoeken om specifieke bedrijfsonderzoek af te starten door onafhankelijke instituten om de oorzaken van de geurhinder in Sas van Gent vast te stellen en aanbevelingen te laten maken voor projecten om deze oorzaken weg te nemen.

5. A3. Geluid – pagina 16 t/m 21

Overweging:

Geluidsoverlast door verkeer is een zeer hinderlijk voor zowel mens als natuur. De provincie Zeeland heeft gekozen voor een wel zeer lage ambitie vergeleken met andere provincies door de drempel voor verkeersoverlast op 65 dB Lden te zetten. Dit past niet bij een provincie die zich profileert als een provincie van 'Rust en Ruimte'. Het uitvoeren van een onderzoek naar de gevolgen van verlagen van de drempel voor verkeerslawaaai in de komende 5 jaar is een te kleine stap. Hierdoor zullen de komende 5 jaar geen verbeteringen in verkeerslawaaai gerealiseerd worden.

Ten aanzien van target A.3.2, 'Beperken van toename van geluidsproductie vanwege industrielawaai' constateren wij dat de provincie inderdaad al jaren niet anders doet dan monitoren. Met name voor de bedrijven op het industrieterrein Dow, Mosselbanken en Logistiek Park waar de Provincie bevoegd gezag is wordt de afgelopen jaren stelselmatig overschrijdingen van de geluidsnormen door projecten gefaciliteerd door maatwerkvoorschriften op te stellen die hogere geluidsemissies dan de drempelwaarden toestaan. Dat is dus strijdig met de target. Bovendien zijn er in de afgelopen jaren aanzienlijke stukken houtopstand, de groengordel, rondom dit industriepark weggekapt voor allerlei uitbreidingen. Deze 'groengordel' had niet alleen een esthetische waarde als buffer naar de omgeving, maar functioneerde ook als geluidsdemper. Door het rooien van deze groengordel is de uitstrooiing van geluid en licht naar het Stiltegebied Braakman, gelegen op enkele honderden meters van de grens van het industrieterrein sterk toegenomen.

Target A.3.3, 'Beperken van de uitbreiding van geluidsproductie in het algemeen' betreft het stimuleren van de Provincie om ook in de Zeeuwse gemeenten maatregelen te nemen om geluidsoverlast te beperken. Dit vinden wij een goed initiatief en wij zouden het nog beter vinden als de Provincie hierin het voortouw neemt door Zeeuws convenant te faciliteren waarin de Zeeuwse overheden zich verbinden aan het nemen van een aantal maatregelen om geluidhinder te minimaliseren.

Verzoek:

Wij verzoeken om de ambitie ten aanzien van verkeerslawaaai aanzienlijk te verscherpen en te streven

naar een drempelwaarde van minder dan 60dB per 2025. Dit is door de WHO vastgesteld als het niveau waarboven gezondheid schade kan optreden en ook om die reden is iedere hogere limiet feitelijk onaanvaardbaar. Verder verzoeken wij dat de Provincie een onderzoek laat verrichten naar de benodigde maatregelen om deze lagere drempel te realiseren uiterlijk in 2023 afgerond is.

Tevens vragen wij dat er specifiek handhavingscontroles plaats gaan vinden op Provinciale wegen op geluid door voertuigen. Tenslotte verzoeken wij dat de Provincie bij vervanging van haar eigen materieel voor onderhoud aan wegen en (natuur)gebieden apparatuur wordt aangeschaft wat geluidsarm is. Ook bij het gunnen van contracten voor onderhoud aan derden zou de Provincie (lage) geluidsnormen moeten opnemen in de contracten daarvoor.

Voor het bereiken van de target A.3.2, 'Beperken van toename van geluidsproductie vanwege industriellawaai', verzoeken wij om in het programma op te nemen dat de bedrijven waar momenteel een maatwerkvoorschrift vergund is voor een hoge geluidsuitstoot, verplicht worden een onderzoek naar maatregelen voor beperking van dit industrieel lawaai te laten uitvoeren. Het doel zou moeten zijn om in 2027 de bestaande maatwerkvoorschriften te kunnen doen intrekken.

In dit verband vragen wij tevens om het herstellen van een 'groengordel' rondom het Dow industrieterrein zodat geluid- en lichtoverlast naar het stiltegebied in de Braakman verminderd wordt. Onder A.3.3, 'Beperken van de uitbreiding van geluidsproductie in het algemeen', stellen wij voor dat de Zeeuwse overheden een Zeeuws convenant 'Beperken Geluidsproductie' opstellen en ondertekenen waarin men zich verplicht tot maatregelen als bijvoorbeeld:

- Aanschaffen van geluidsarme onderhoudsapparatuur en voertuigen
- Aanschaffen van elektrische voertuigen
- In contracten met derden voorwaarden opnemen voor beperking van geluidsproductie
- Strengere handhaving op overschrijdingen van geluidsnormen
- Etc.

6. **A4. Stille – pagina 23**

Overweging:

De Stillegebieden in Zeeland zijn gedefinieerd in de Zeeuwse omgevingsvisie. Wij waarderen het dat in het ontwerp milieuprogramma opnieuw gekeken gaat worden naar de grenzen van de stillegebieden en dat daarbij nieuwe natuur wordt meegenomen in de beschouwingen. Het uitgangspunt mag echter niet zijn dat bestaande geluidsbronnen de grootte van een stillegebied beperken. De grens van een stillegebied zou moeten worden bepaald door de grenzen van de natuurgebieden, niet door de aanwezigheid van geluidsbronnen buiten het natuurgebied. Een voorbeeld is Braakman Noord waar ongeveer 40% van de kreek geen stillegebied is en de rest wel. De kreek is niet anders, maar in het noordelijke stuk is er veel lawaai afkomstig van het Logistieke park en daarom is ervoor gekozen om dat stuk natuur niet te bestemmen als stillegebied. Het nemen van maatregelen aan de bron of het plaatsen van geluidswalleen kan echter afdoende zijn om het geluidsniveau ook op het noordelijke stuk van de kreek aanmerkelijk omlaag te brengen.

Een tweede punt ten aanzien van Stillegebieden is dat het bijna altijd onduidelijk is om ter plekke te weten waar een stillegebied begint en waar het eindigt. Tevens is het niet duidelijk wat wel en niet mag in stillegebieden voor de gebruikers. Dit maakt het dan ook voor handhavers soms moeilijk om te handhaven omdat gebruikers zich niet bewust zijn van het betreden van een stillegebied.

Verzoek:

Wij verzoeken dat bij het beoordelen van de grootte van stillegebieden er niet uitgegaan wordt van de actuele geluidsniveaus maar dat bekeken wordt waar ten behoeve van natuur en biodiversiteit de grenzen van stillegebieden zouden moeten liggen. Aansluitend zal dan door middel van studies moeten worden vastgesteld welke bronmaatregelen genomen dienen te worden om het geluidsniveau in de stillegebieden beneden de grenswaarde te krijgen.

Daarnaast verzoeken wij om bij toegangswegen van Stillegebieden borden te plaatsen waaruit blijkt dat men een Stillegebied betreedt, dan wel verlaat. Op deze borden zouden de belangrijkste gedragsregels voor het gebied ten aanzien van het maken van lawaai in het gebied gemeld moeten worden.

Tenslotte vragen wij om actiever te handhaven in stiltegebieden specifiek ten aanzien van luidruchtige recreatie, luidruchtige voertuigen en het gebruik van drones.

7. **A7 Water – pagina 30 /31.**

Overweging:

Ten aanzien van plastic korrels (nurdles) stelt het ontwerp milieuprogramma uitsluitend dat de Provincie verwacht dat bedrijven maatregelen neemt om verspreiding naar het milieu te voorkomen. De RUD's worden geacht toezicht te houden op de technische maatregelen die bedrijven hebben hiervoor. De Westerschelde oevers liggen echter bezaaid met nurdles en veel van deze vervuiling is niet afkomstig uit het buitenland. Dit toont aan dat de bestaande maatregelen onvoldoende is en dat het beleid zoals de Provincie dit de afgelopen jaren gevolgd heeft (te) weinig opgeleverd heeft. Het beleid en de plannen voor de komende jaren zijn echter niet anders en verbetering is dus ook niet te verwachten.

Verzoek:

Wij verzoeken dat de Provincie onderzoek laat uitvoeren aan de hand van monsters van nurdles aan de Westerschelde kust om vast te stellen wat de bronnen zijn van deze vervuiling. Het is namelijk zeer goed mogelijk om te bepalen welk type plastics het gaat en welke fabrieken deze produceren. Op basis van deze onderzoeksresultaten zouden de betreffende Nederlandse bedrijven opgedragen moeten worden om hun systemen voor het afvangen van nurdles te verbeteren zodat er niets meer in het milieu terecht komt. Mochten er ook nurdles gevonden worden die uit het buitenland komen dan zou de Provincie via het Schelde Commissie overleg de buitenlandse partners moeten stimuleren om hetzelfde te doen bij hun bedrijven.

8. **A8 Duisternis / Lichthinder – pagina 32 /33.**

Overweging:

Wij waarderen dat de Provincie het probleem van lichthinder wil gaan aanpakken. Kunstlicht in de nachtelijke uren heeft een groot negatief effect op de natuur zoals onderzoek heeft uitgewezen. In uw plannen heeft u opgenomen dat u zich gaat baseren op de Richtlijnen van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV). Deze stichting stelt echter in haar missie dat het haar doel om de kennis over licht en verlichting te verspreiden. In Zeeland kan inderdaad veel verbeterd worden ten aanzien van de verlichting waar deze echt noodzakelijk is. Er is echter ook een overmaat aan verlichting op veel plaatsen geplaatst en dus is er ook behoefte aan het verwijderen of uitzetten van verlichting op veel plaatsen, zowel voor permanente verlichting als projectmatige verlichting. Voorbeelden zijn de vele reclamezuilen bij winkelcentra en bedrijven die de gehele nacht branden, de uitgebreide verlichting gedurende gehele nacht van de werkzaamheden aan de sluis in Terneuzen ook als er gedurende de nacht niet gewerkt wordt, etc.

Wij wijzen dan ook op de Atlas Leefomgeving website van de rijksoverheid voor nachtelijk licht (<https://www.atlasleefomgeving.nl/thema/nachtelijk-licht>). Hierin staan diverse voorbeelden hoe verlichting geëlimineerd of geminimaliseerd kunnen worden, die al toegepast worden door meerdere andere provincies.

Verzoek:

Wij verzoeken dat de Provincie zich niet alleen laat leiden tot het verbeteren van de bestaande verlichting en de richtlijnen van de NSVV, maar ook probeert verlichting structureel te verwijderen of uit te zetten. De atlas leefomgeving zou daarbij gebruikt kunnen worden als inspiratie. Verder vragen wij de ambitie van target A8.2, 'Bestaande lichtvervuiling tegengaan', te vergroten door eveneens op te nemen dat de Provincie een evaluatie naar de noodzaak van bestaande verlichting gaat doen op al haar wegen en gebieden waar zij beheerder is.

Tevens vragen wij dat de Provincie bij de vergunning van projecten ook de tijdelijke verlichting in de nachtelijke uren meeneemt in haar overwegingen en streeft naar minimalisatie daarvan.

9. **A9 Zeer Zorgwekkende Stoffen – pagina 32 - 36.**

Overweging:

Naast de problematiek met PFAS in de Westerschelde bevat ook het kanaal Gent-Terneuzen zeer hoge concentraties van deze chemicaliën. De overheden in Nederland kijken naar elkaar om actie te ondernemen, maar uiteindelijk is er weinig vooruitgang geboekt op dit terrein de afgelopen jaren. Het

is nog steeds niet duidelijk welke bedrijven bijdragen aan PFAS lozingen, en met name de lozingen naar de lucht uit bijvoorbeeld verbrandingsinstallaties is nog altijd niet voldoende gekwantificeerd. Er zijn aanwijzingen dat sommige bedrijven in Zeeland bijdragen aan de problematiek, met name de afvalverwerking bedrijven. Wat verder onduidelijk is of en in hoeverre ZZS en pZZS in combinatie met elkaar extra gezondheidsrisico's opleveren, zelfs als iedere stof individueel onder de drempelconcentratie blijft.

Het PFAS-dossier loopt inmiddels al meer dan 10 jaar en ondanks veel aandacht in de pers de afgelopen jaren wordt er maar geen voortgang geboekt richting een plan van aanpak. Allerhande instanties zetten monitoring programma's op, maar daadwerkelijke reductiemaatregelen worden niet genomen. De meeste monitoring is bovendien in de openbare wateren, niet op de Zeeuwse bodem of in de lucht.

Terecht maken vele Zeeuwen zich zorgen hieromtrent en het is daarom noodzakelijk dat de Provincie een grotere rol op zich neemt om voortgang te bereiken op dit vlak. Wij begrijpen dat dit alles juridisch moeilijk is, maar het is ook onacceptabel dat de diverse overheden geen andere initiatieven nemen dan monitoren en trends van metingen volgen.

In uw ontwerp milieuprogramma stelt u ten aanzien van nieuwe vergunningen in target A9.1, 'Bij nieuwe activiteiten met pZZS en ZZS wordt de emissie geminimaliseerd', dat eventuele nieuwe activiteiten bij emissie boven het maximaal toelaatbaar risico via maatwerkvoorschriften gefaciliteerd zullen worden. Dat kan leiden tot het in gevaar brengen van de volksgezondheid en is daarom voor ons onacceptabel. Nieuwe activiteiten die de drempelwaarden overschrijden zouden niet vergunbaar moeten zijn voor deze stoffen aangezien de afgelopen jaren hebben uitgewezen dat de drempelwaarden alleen maar omlaag gaan voor ZZS en ook omdat deze stoffen in het algemeen niet of zeer moeilijk afbreekbaar zijn en dus zullen accumuleren in het milieu.

Verzoek:

Wij vragen van de Provincie een veel meer actieve en initiërende rol om het onderwerp van de aanpak van de PFAS in Zeeland actief aan te sturen en van de Rijksoverheid, RWS en Waterschap Scheldestromen een actievere aanpak te vragen. Het huidige beleid door deze instanties is onvoldoende, maakt geen voortgang en brengt de gezondheid van de inwoners en de flora en fauna van Zeeland in gevaar. Daarnaast dient de rol van de Provincie in de Schelde Commissie ook veel actiever te zijn op dit onderwerp. Wij verwachten dat de Provincie een constante en intensieve lobby bij de diverse betrokken partijen voert, zodat er op korte termijn een plan van aanpak beschikbaar wordt om de huidige emissies te elimineren. Zorgvuldigheid is vereist, maar gezien de gezondheidseffecten van PFAS en het feit dat ze niet afbreken en dus accumuleren in het milieu dient er onmiddellijk juridische actie te worden ondernomen wanneer de bestaande bronnen van PFAS geïdentificeerd worden. Verder vragen wij om alle lozingspunten van afvalwater en schoorsteen emissies van stookinstallaties van de Zeeuwse bedrijven uiterlijk in 2024 onderzocht zijn op de emissie van PFAS. Wanneer op een dergelijk emissiepunt een PFAS emissie geconstateerd wordt zou onmiddellijk een plan van aanpak moeten worden gemaakt door het betreffende bedrijf om de emissie te elimineren of terug te brengen onder de drempelwaardes binnen een zo kort mogelijke en toch redelijke termijn.

10. **B10 Energie en Klimaat – pagina 36 - 38.**

Overweging:

Wij zijn verheugd te zien dat de Provincie een doelstelling van 55% CO₂-emissiereductie in 2030 voor het Zeeuwse bedrijfsleven. Dit is ambitieus en zou een geweldig resultaat zijn als dit inderdaad gerealiseerd zou worden. De vier grootste Zeeuwse bedrijven hebben vooralsnog geen plannen gepresenteerd die deze 55% reductie benaderen en er is dan ook veel werk te verzetten hier aangezien deze 4 verantwoordelijk zijn voor meer dan 80% van de Zeeuwse ETS emissies.

Ook willen we graag verduidelijkt hebben dat het hier om een reductie van de zg. scope 1 emissies betreft en dat indirecte emissies van scope_1 CO₂-productie ook mee gerekend wordt in de uitgestoten hoeveelheid CO₂ van een bedrijf. De CO₂ die bijvoorbeeld Yara produceert en verkoopt naar de drankindustrie, als 'koud-ijs', gebruikt voor de productie van AdBlue en Ureum of naar WarmCO stuurt komen uitsluitend met een vertraging in het milieu terecht en worden daarom conform de ETS regels geteld als CO₂-emissie.

Verzoek:

Wij verzoeken dat de Provincie verduidelijkt dat bij de berekening van de CO₂ emissies door bedrijven alle scope_1 emissies meeneemt, ook die emissies die met vertraging in de atmosfeer terechtkomen.

Tevens vragen wij om met het ministerie van EZK af te stemmen dat de maatwervoorschriften die het ministerie afsluit met de Zeeuwse bedrijven zodanig zijn dat de doelstelling van 55% gerealiseerd zal worden in 2030.

11. **B11 Circulaire economie en afval – pagina 38 - 42.**

Overweging:

Wij zijn eveneens verheugd te zien dat de Provincie een doelstelling van 50% circulaire grondstoffen in 2030. Wij wijzen erop dat met name in de Zeeuwse industrie de afhankelijkheid van fossiele grondstoffen groot is. Dow, Zeeland Refinery en Yara gebruiken gezamenlijk meer dan 12 miljoen ton olie en olieproducten en meer dan 2 miljard m3 aardgas als grondstof. Deze bedrijven hebben nu nog geen plannen bekend gemaakt om deze grondstoffen geheel of gedeeltelijk te vervangen door circulaire grondstoffen.

Wellicht ten overvloede wijzen wij op het belang van circulariteit in sommige industrieën. De scope 3 emissies van brandstoffen en plastics zijn vele malen hoger dan de scope_1 CO2-emissies. Het maken van circulaire plastics is daarom niet alleen noodzakelijk vanwege de eindigheid van de fossiel grondstoffen, het levert ook een CO2-uitstootreductie van ongeveer 3 ton CO2 per ton plastic afval op als het afval gecirculeerd wordt in plaats van verbrand zoals nu het geval is.

Een circulaire economie is een fundamentele systeemtransitie. Het vraagt een geheel nieuwe logistiek ten behoeve van afvalverwerking, ruimte gebruik, gedragsverandering bij consumenten en producenten, etc. Om de doelstelling voor 2050 te realiseren is het noodzakelijk dat tijdig begonnen wordt met deze systeemtransitie en dat een strategie ontwikkelt wordt hiervoor. Zeeland heeft een aantal mogelijkheden om binnen Nederland een centrale rol te spelen in de circulaire economie. Er is in het Zeeuwse havenbedrijf nog ruimte voor bedrijven die circulair afval willen verwerken en Zeeland heeft uitstekende logistieke verbindingen met de rest van Noordwest-Europa en daarbuiten. Een goede strategie is echter noodzakelijk om deze mogelijkheden te gebruiken, maar ook om ervoor zorg te dragen dat het milieu en de leefbaarheid in Zeeland niet in het gedrang komt door deze transitie.

Verzoek:

Wij verzoeken de Provincie te bevestigen dat ook de fossiele grondstoffen van de grote Zeeuwse bedrijven worden meegenomen in de doelstellingen voor circulariteit. Tevens denken wij dat het nodig is dat de Provincie een zeer actieve rol neemt of dit te realiseren aangezien het om aanzienlijke veranderingen gaat hierbij en de industrie zelf nog geen initiatieven op dit vlak lijkt te ontplooiën. Wij pleiten ervoor dat de Provincie in de komende periode een aanvang maakt met de ontwikkeling van een strategie voor Zeeland voor de realisatie van de circulaire economie.

Ten aanzien van de overige hoofdstukken van het Ontwerp Milieuprogramma hadden wij geen opmerkingen en ondersteunen wij de gepresenteerde plannen van harte.

Wij danken u voor een welwillende behandeling van deze zienswijze en willen u vragen om op de hoogte gehouden te worden van uw besluiten ten aanzien van de door ons opgevoerde punten. Mocht u naar aanleiding van bovenstaande vragen hebben, behoefte aan overleg, of anderzijds meer toelichting wensen, dan kunt u contact opnemen met [redacted] (E-mail: [redacted] telefoon: [redacted])

Namens NBV De Steltkluit,

(E-mail: voorzitter@steltkluit.nl)

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, waarvoor geen toestemming is gegeven of door de betrokkene kennelijk zelf openbaar zijn gemaakt
E	art. 5.1 lid 1 e	Het betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties
G	art. 5.1 lid 2 b	De economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking)
P	art. 5.1 lid 5	De onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 c, het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1c
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen